

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG.

AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kül-
 földre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyéni tagok
 egész évre 8 K, tisztek, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.
 Helyközi telefon 15. sz.
 egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGHPÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova
 a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk
 Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hir-
 detések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér sora 1 K. Díjak
 előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és klíring 10,489. szám

A trónbeszéd.

Irta: Kossuth Ferenc.

A trónbeszédben a király meglepődését fejezte ki a választások eredményével.

A választásoknál az alkotmány keretein belül mozgó pártok álltak szemben egymással és főképpen a 67-es és a 48-as. A 67-es alkotmányt a 48-asból származtatták le szerzői, tehát onnan indultak ki; a 48-as pártok a 67-hez akartak visszatérni; kormányképes párt mind a kettő.

Nagyon szokatlan dolog az, hogy a király a trónbeszédben állást foglaljon valamely párt mellett.

Alkotmányos kormányban, felelőssége tudatában, nem lett volna szabad ilyent tanácsolni a királynak.

Magyarország királya messze fölötte áll a pártoknak. Egyetlen párt lojalitásában sem kételkedhetik a király s egy pártnak sincs joga azt mondhatni, hogy az ország királya vele van.

Egy olyan előzmény, mint amilyent most alkottak, nagyon komoly következményekkel járhat. Tegyük fel, hogy a munkapárt épp úgy megbukik nem nagyon sokára, mint ahogy megbukott annak idején Bánffy-nak, vagy Széllnek még ennél is nagyobb többsége.

Kérdem, helyes-e, megengedhető-e a királyt kitenni annak az eshetőségnek, hogy a nemzet megbuktassa azt a pártot is, amely mellé a trónbeszéddel oda állították a királyt?

Már a választásoknál kézzelfoghatóvá lett, hogy a miniszterelnöknek saját szerű felfogása van arról, hogy mit szabad tenni és mit nem.

Most e foglalkozása fokozódását látjuk abban a tanácsban, amelyet királynak adott.

Éppen akkor, amikor valószínű a pártharcok erős kitörése az országban és éppen akkor, amidőn oly szokatlan esemény történt, hogy látszólag ellenmondott a nemzet önmagának rövid négy év lefolyása alatt, a jól felfogott királyhűségnek azt kellett volna parancsolni, hogy az uralkodó magasán felül tartassék a pártok harcain. Ámde pártállást foglaltatott el a kormány az uralkodóval, midőn azt javasolta, hogy meglepődését fejezze ki az egyik párt győzelme felett, ami egyértelmű azzal, hogy örvend a másik párt leveretésének.

Milyen helyzetbe hozatik ezzel a most levert párt, ha majd

ismét győz és milyen kellemetlen látszatot teremt akkor az ilyen rossz tanács az alkotmányos uralkodó számára, holott semmi sem bizonyítja jobban az uralkodó alkotmányos érzelmeit, mint az a tény, hogy a darabont kormány után kinevezett egy koalíciós nemzeti kormányt.

Az természetes, hogy az uralkodó békét akar és az állam ügyeinek rendes menetét akarja. De ezt nemcsak egy párt szerkezheti meg; tudta volna azt biztosítani annak idején a 48-as többség is.

Csak hogy e többség a meglepődés békéjét és nem a megadás és kifáradás békéjét akarta megszerezni, mert az tartós lett volna, ez pedig szükségszerűleg ideiglenes. Addig tart, ameddig a fáradtság.

Más okunk is van megdöbbenni a trónbeszédre; a többek közt az, hogy nincs meg sem említve az 1848 ik évi XX-ik t.-c., midőn a katolikus autonómiáról van szó, holott erre alapítottan kell és lehet csak a katolikus autonómiát közmegelégedéssel megcsinálni.

Ez a hiány annál feltűnőbb, mennél többet köszönhet a munkapárt és Khuen Tisza Istvánnak; továbbá, mert erre nézve a vallás és közoktatásügyi miniszter megtalálta elődjének, Apponyi Albertnek kész törvényjavaslatát, mely minden tekintetben (s az 1848. évi XX. t.-cikknek is) teljesen megfelel és amelyet Apponyi erősen óhajtott lefárgyaltatni a Házban, amit csakis a bekövetkezett hosszú válság hártaltatott meg.

A hadsereg fejlesztésére vonatkozó mondat még annyira sem érinti a nemzeti szempontokat, mint a mennyire azt a munkapárt első programja érinté. Látszik a párt győzelmének hatása ebben is; most már azt hiszi a kormány, hogy nincs többé szükség még ennyire sem. A nemzeti szempontok tehát csak hangulatsínálásra voltak szárnva; ez most már fölösleges, tehát fölöslegesek a nemzeti szempontok is.

A kormány a legkisebb véleménnyel látszik lenni a nemzeti érzelmei következettsége felől. Azt hiszi, hogy az évekre terjedő küzdelem, mely azért folyt, hogy a hadsereg fejlesztése a nemzeti eszme érvényesítésével kapcsolassék össze, nem volt más a nemzetnél, mint a múlt hangulat, melyet nyughatatlan szellemek szítottak.

Nagy hiba egy kormányelnök-nél az, ha azt a nemzetet, melynek élén áll, gyöngébbnek, élehetlenebbnek, következtelenebbnek hiszi, mint a milyen és nem tudja a váratlanul létrejött következmények okát helyesen megállapítani. Ha ez a foglalkozás csak az eredményezné, hogy ilyen hibák okvetlenül a közeli bukashoz vezetnek, ez a miniszterelnök egyéni ügye lenne csak; de ilyen hibák a nemzeteket rázkódtatásoknak szokták kitenni és tekintve a magyar nemzet különleges helyzetét, nemcsak rázkódtatásoknak, hanem veszélynek teszi ki nemzetünket.

Jellemző az a tompa hangis, melyet a választói jog reformjánál használt a trónbeszéd. Ugy látszik, hogy ez most már kevésbé sürgős, mint volt, amikor a mostani törvénnyel 48-as többséget küldött be a Házba a nemzet. De nemcsak kevésbé sürgős, hanem kevésbé jelszavas is, kevésbé radikális a reformra tett vonatkozás.

És ime ez a kérdés hordja méhében a most duzzadó párt-nak bekövetkezendő kimúltát. Ismerjük bizonyos nagy befolyásra emelkedett körök felfogását e kérdésről, nem nehéz tehát megjósolnunk, hogy itt fekszik a „stumbling block”, melybe a munkapárt belebotlik.

Lesznek olyanok, kik a „stumbling block” utba gördítését siettetni fogják.

Egy álmodó nemzet.

A magyarok sok évszázados küzdelmeiben egy igen sajátos és más népeknél merőben ismeretlen jelenséget fedezhetünk fel.

Igy például: a sok be nem teljesedett vágyakozás között, talán egy sem volt olyan mélyen, olyan maradóan a nemzet lelkébe vésvé, mint az a vágyakozás, hogy Ausztriától végleg elszakadhasunk.

A csatatéren sokszor tizezrével véreztek el legjobbjaink e szent ügy szolgálatában: de a kívánt eredmény egy vagy más okból mindig elmaradt.

Voltak azonban oly idők is, amikor a sok százados sorvasztó vágyakozás, ugyszólván teljesen vér nélkül is valóra válhatott volna: csupán becsületos, állhatatos és férfias elhatározásra lett volna szükség.

Csak hogy az volt a baj, hogy a magyar nemzetnél a kellő pillanatban ezek a tulajdonságok sohasem voltak meg.

Mert hiszen a történelem tanúsága szerint, voltak olyan fényes önként

kinálkozó alkalmak is, hogy a magyar nemzetnek csak kezét kellett volna kinyújtania érte és kívánsága — melyért előzőleg annyi vér folyt már — egyszerre teljesedésbe ment volna.

A magyar nemzet azonban ilyen kinálkozó alkalmakkor mindig ölbe dugta a kezét, a helyett, hogy bátran kinyújtotta volna.

A gondolkodó elme előtt, valóban sokszor úgy tűnik fel, mintha a magyar nemzet csak arra teremtődött volna, hogy vágyakat tápláljon és álmokat szöjjön, melyeknek teljesülését azonban komolyan maga sem óhajlja.

Erre vall legalább az, hogy valahányszor a magyar nemzet már azon a ponton állott, hogy vérral és könnyel megszentelt reményei valóra váljanak: hirtelen elhessegette magát a sóvárgott valóságot, mintha csak attól félt volna, hogy tovább nem lesz miért sóvárognia, nem lesz miről színes álmokat és tarka ábrándképeket szönie...

Kamarai közgyűlés.

A székelyföldi keresk. és iparkamara ez évi június 28-án közgyűlést tartott. A gyűlést Bürger Albert alelnök vezette.

Napirend során örvendetesen vették tudomásul, hogy az elnökség felterjesztésére a keresk. miniszter különböző fa- és vasipari szárazmók, továbbá szövöszékek beszerzésére 6800 koronát adományozott a tűzvész által sújtott felsőfaluviaknak, mielőtt azon lakosok nyerne támogatást, akik a kézmű és háziipar terén, azokat gyakorlati képességük-nél fogva használni tudják. A fa- és fémipari szárazmók mellett 100 szövöszéket adnak használatba. A kamara gyűjtést is eszközölt, minek eredményeként 120 koronát küldöttek a segélybizottság pénztárnokának. A közgyűlés köszönetet szavazott a keresk. miniszternek a tekintélyes összegű és gyors támogatásért.

A gépadományozási szakbizottság javaslatára a közgyűlés több kisiparos kérését terjesztette a keresk. kormány elé.

Folytatólag tudomásul vette a székelyi ipari elhelyezéséről tett jelentést. E szerint a székelyi ipari pályára felvétele július 1-én veszi kezdetét. Az elhelyezések szept. hó első napjaiban lesznek.

Maros-Vásárhely sz. kir. város új piaci szabályozásáról alkotott szabályrendeletét kevés módosítással jóváhagyandónak véleményezte.

A kamarai székház építése ügyében eljáró bizottság javaslatára az ülés kimondotta, hogy az Erzsébet-úton két emeletes székházat építet. A tervezőket és költségvetést e

szerint terjesztik a keresk. kormány elé. A titkárnak a kamarai titkárok értekezletéről beterveztett jelentését tudomásul vették. Az ipari munkások jutalmazására alapított 100—100 koronás ösztöndíjra négy régi segéd-munkást hozott javaslatba; a cipész és szabó ipari mestertanfolyamra is. A keresk. és pénzügyminiszteriumokhoz felirat intézését határozta el folytatólag, hogy a helyi iskolákban tanszereket ne áruljanak.

Több kisebb-nagyobb jelentőségű ügy tárgyalása után, a gyűlés d. u. 5 órakor véget ért.

Máthé József.

A szent Ferenc-rendiek évvégi jelentése.

Egy iskolai év terhes küzdelmei után megnyugtató öntudattal várjuk a szünidő örömeit: s az év határkövé-nél örömmel konstatáljuk, hogy a nevelő-oktatás alakai, anyagi és különösen gyakorlati célja megvalósítására irányított fáradaimaink megtermették a gyümölcsöt.

140 apró gyermeket csak ketten tanítottunk, s e nehéz körülmények dacára is, a tervszerű oktatás mellett, a magasabb nevelői feladatokat is törekedtünk teljes mértékben megoldani.

Iskolánk növendékei szeretettel ragaszkodtak hozzánk, mert szeretjük őket s a barátait barátaik voltak és e barátság révén a vallásos emberbaráti és hazafias érzés csiráit ültettük a fogékony szívekbe.

A vallásosság fejlesztése céljaiból minden tanításunkat vallásos szellem lengte át. Ősszel és tavasszal minden nap, azonkívül minden vasárnap kellő felügyelet alatt a templomba vittük növendékeinket, hol 1, 2, vagy 3 hangon énekeltek. Vasár- és ünnepnapokon 10—11-ig P. Őszé exhortációt tartott a katolikusoknak s a más vallásukat pedig szigorúan köteleztük, hogy saját vallásórájukra és istentiszteletükre eljárjanak.

A hazafias érzelmek ápolására szolgáltattak a nagyszabású ünnepélyek: 1. nov. 7. Szent Imre és a Magyarok Nagyasszonya, 2. márc. 15-ike, 3. apr. 3. Széchenyi emlékünnepi.

Kedélyt képző, kitünően szórakoztató estélyek voltak az u. n. „Gyermekestélyek“ (dec. 8., apr. 23.), melyeken óriási közönség vett részt mindig, s érdeklődve vett tudomást a gyerekek ügyes, hangulatos előadásáról, s az iskola egységes neveléséről. Gyermek estélyek tiszta jóvedelme az idén meghaladta a 400 koronát, melyből előbb 16, aztán 8, később 13 gyermeket láttunk el a szükséges tanszerekkel és ujjruhával, mert azon voltunk, hogy iskolánkban rend és tisztaság uralkodjék.

Az egészségügy nagyon kedvező volt. Ennek megőrzésére szolgáltattak a szabadban való gyakori tanítások, játékok s a majálisoktól eltekintve, a Csicsér, Budvár, Lengyelfalva, Szentannára és Széjkére rendezett tanulmányi kirándulások, minnek eredménye az igen kedves rovar-, növény- és ásványgyűjtemény.

Ez utóbbit meglepő szépen gyarapította Keresztas Ignác ajándéka, ki 40—50 korona értékű gyűjteményt ajándékozott iskolánk szertárának. Fogadja nyilvános köszönetünket!

A történelem, földrajz és a régiségek behatóbb megismerése végett tavasszal impozánsan sikerült kirándulást rendeztünk Segesvárra, hogy ősapáink vérével megszentelt hantokon a hazát szeretni, az ősök szellemében megtanulják a fiuk.

A test edzésére szolgáltattak az érdekes tornaórák a gyakorlótéren és a zárdaudvarán, hogy annál fegyelmezettebb legyen. 4 ugrópóznát, 2 footbált és 24 torol labdaütőt szereztünk be. A fiuk elég ügyesen kitétek magukért. Ugrásból kitétek: Virág Bálint, Koródy Jenő, Göllner Ernő, Looz Richárd és mások, kik 24 fokot, azaz 140 cm. magasban átugrottak.

Dicséretre méltóan kezelték a trombitákat: Hártmayer Rudolf, Bodó Gergely és Tamás Endre, a dobolásban kitétek: Derzsy Lajos és Füstös Lajos.

Általában a kisfiuk megfeleltek az iskolai rend és fegyelem törvényeinek s vezetésünk mellett a munkában kellő szorgalmat fejtettek ki, mit bizonyít az, hogy 140 tanuló közül 48 részesült jutalomban, minnek értéke 21428 K. A gimnázium és középiskolák megkedveltetése végett rendkívüli időben latint is tanítottunk, melynek eredménye, hogy 25-ön tudnak latinul jól olvasni, 8-an pedig kifogástalanul olvasnak s 150—200 szavat tudnak.

A t. szülők fogadják köszönetünket ügybuzgalmukért s jóindulatu pártolásukért.

Mi pedig azon ígérettel adjuk vissza fiaikat, hogy jövőre értük még lankadatlanabb buzgalommal fogunk fáradni s kisdedeikkel megértetni, hogy: „Kenyeret ad, áldást terem a szorgalom hulló gyöngye.“
M. Ö.

Polgári leányiskolánk záróünnepélyéről.

Péter és Pál napján volt a székelyudvarhelyi állami polgári leányiskola évzáró-ünnepélye, melyet a Budapest-szálló színháztermében tartottak meg a város és vidékének intelligens közönsége óriási részvételével.

Nem is iskolai ünnepély, hanem egy minden ízében kitünően csoportosított, magas művelésről tanuskodó előadás hatását éreztük az egész műsor alatt.

A zsufozásig telt színházterem előkelő közönsége valóságos műveléssel gyönyörködött az összevágó, helyes érzéssel előadott szindarabokban, énekekben, táncok-, szavaltok, zongorajátékok- és monológokban, melyek mindegyikét lelkes tapsvihár követte; jelöl annak, hogy mindannyia kiválóan sikerült.

Fényes bizonyítékát szolgáltatotta ezzel a székelyudvarhelyi állami polgári leányiskola, hogy élén Schiller Irma igazgatójával, olyan tanítói karral bír, amely hivatása magaslatán áll és leánygyermekünk szívét, lelkét nemcsak az előírt tananyagban képes szakszerű tudással művelni, de határozottan életre nevelői hivatást töltöttek be.

Az igazán gazdag műsor oly precíz betanítása, az előadás vezetése nem kis fáradsága volt a rendezőknek. Itt is természetesen első sorban Schiller Irma igazgatónő az oroszlanrész. De nem kevesebb érdem illeti Burger Arthurné Kri-

zsó Erzsébet tanítónőt, az intézet „Vörösmarty önképzőköré“-nek fáradságot nem ismerő vezetőjét, kihez méltán sorakozik Musza Mária tanítónő, aki a „Rokokó tánc“-ot tanította be; ugyszintén Paál Sándor karnagy, énekzenítő érdeme az összevágó, szépen sikerült karének.

Fogadjak ügybuzgó, valósággal az önfeláldozásig lelkesült kiváló munkásságukért: mindnyájunk teljes elismerését, a szülők legmélyebben érzett háláját és köszönetét.

HIREK.

EGY VIRÁGCSOKOR.

Szép székely hazámból Virágcsokrot kaptam; Csókókba fűrésztém, Könyekkel áztattam.

Oh több nekem ez, mint Egy fél világ volna; Több, mintha a kék ég Hozzám lehajolna.

Ott születtem én is, Hol e virág fesle; Onnan szakadtam el Távol idegenbe.

Nem is tudom mért van, De két szemem — érzem — Mindég könybe lábbad Valahányszor nézem.

De e hulló könyvek — Enyhitik lelkemet S látom újra azt a Szép hegyet, völgyeket.

— Oh áldja meg Isten A földet, mely szülte, Áldja meg ki szedte, Áldja, aki küldte!

Sándor Áron.

— **M. T. Olvasóink** szives figyelmét az új évnegyed alkalmából a „Székely-Udvarhely“ további támogatására kérjük. Nem a magunk érdekében van erre szükség, hanem ama hazafias célok szolgálatára, a melyet a „Székely-Udvarhely“ már másfél évtized óta teljesít. Az előfizetés megújításához postatakarékpénztári befizetési lapot küldöttünk. Ezzel bármely postahivatalnál bérmentesen lehet a fizetést teljesíteni. Senki sem tekintheti valami nagy áldozatnak azt a csekély előfizetési összeget, melybe a „Székely-Udvarhely“ évenként és különösen évnegyedenként kerül.

Különben is az ujság az, melynek olvasója első sorban önmagáért hoz áldozatot, ha ugyan az ujságolvasást, mely szórakoztat, oktat, tanít, felvilágosít és hirszolgálatot tejesít, — egyáltalában áldozatnak lehetne nevezni... Mert vajjon akadhat-e csak félig-meddig intelligens ember is, a ki azt merné állítani, hogy csak egy félig-meddig jól szerkesztett ujság is, ne érné meg akár a tiszteresét is annak a pár fillérnek, amibe tulajdonképpen egy-egy magyar ujság példány kerül.

Hiszen ha már áldozatkészségről egyáltalában beszélhetnénk, akkor épen a gyakori közönnel, értelmetlenséggel, szükkeblüsséggel és más száz meg százféle bajjal küzdő ujságkiadók azok, akik állandóan erejükön túl is áldozatokat hoznak a magyar ujságolvasó közönség érdekében...

Kossuth Lajos mondotta ezt az örökbecsű szavakat: „vegyenek el mindent, csak szabad sajtót adjanak, s nemzetem szabadsága fölött létségbe nem esem“...

Becsüljük meg a szabad sajtó áldásait; álljunk sorompóba mellette; terjesszük ismerőseink, jóbarátaink körében. Minél tömegesebben sorakozunk az igazi lelkesedéssel, hazafias buzgalommal a köz javára működő becsületes 1848-as függetlenségi sajtó körül, annál erősebb lesz a hitünk, annál inkább bizhatunk minden igaz magyar leghőbb vágyának: az önálló, független Magyarországnak eljövételében.

Lemondani, elcsüggedni, gyáván meghátrálni nem szabad. Kossuth apánk szentséges eszméit minden magyarnak szívében ébren kell tartania. Erre pedig a jelenlegi sivár, semmi jóval nem biztató politikai viszonyok között, csakis az 1848-as függetlenségi sajtó lehet alkalmas.

Ismételten kérjük tehát az előfizetések megújítását és a „Székely-Udvarhely“-nek minél szélesebb körben való terjesztését.

Ha céltudatosan, egyenes uton vállvetett összetartással haladunk előre, ismét győzni fogunk.

Hazafias tisztelettel:

a „Székely-Udvarhely“

szerkesztősége és kiadóhivatala

— **Kinevezés.** Az erdélyrészi református egyházkerület püspöke Bucsy Endre végzett ref. teológust a napokban a szilágymegyei esperes mellé segédlelkésznek nevezte ki.

— **Uj rendes tanárok.** A vallás- és közoktatási miniszter Jaklovsky Dénes okl. helyettes tanárt városunkból a gyulafehérvári főgimnáziumhoz rendes tanárnak nevezte ki. Ugyszintén az erdélyi róm. kath. Státus Jancsó Béla és Szász József helyettes tanárokat a székelyudvarhelyi r. k. főgimnáziumhoz nevezte ki rendes tanároknak.

— **A székely tanoncok felvétele** e hó 5-én (kedden) d. e. 9 órától kezdődőleg Székelyudvarhelyt, a vármegyei ház kistermében történik. Ismételten felhívjuk erre az érdeklődők figyelmét.

— **Tanszerkiállítás.** Országos papiros, tanszer és iskolászer kiállítás nyílt meg f. évi június hó 25-ikén Budapesten. A kiállítás célja, hogy egy tanügyi téren működő egyének, mint az érdeklődő közönségnek a magyar ipar fejlődésé, a szó alatt lévő fontos szüktségletit ágbán bemutassa. A kiállítást a tanítóképző intézet, a polgári leány es elemi iskolák igazgatóinak, tanári, illetőleg tanítótestületeinek figyelmébe ajánljuk.

— **Boszuálló betörők.** Szakáts János nagygalambfalvi lakos minap Budapesten volt a feleségével. Ez alatt éjszakának idején, ismeretlen tettesek háza ablakát fejssével kifeszítették és a szobában 12 drb párnát, 1 férfi kabátot, 1 báránybőr sapkát, valamint két drb női szoknyát darbokra vágta s a szobában szanaszét szórták. Ezzel a tettesek elmenekültek. A csendőrség azonban kikutatta őket. Sándor Mária és Szakáts Lidi személyében letartóztatta s átadta a bíróságnak a boszuálló betörőket.

— **Elszámolás.** A helybeli állami polgári leányiskola záróünnepélyén a

bevétel 32...
dás 164 k...
lem 170 k...
gitkönyv...
Felülfizet...
Vajda Laj...
mekek és...
hálásan...
megnyílv...
Schiller Ir...

— **Nyar**
varhelyi S...
tartott vá...
rozta, ho...
mulatságo...

— **Állat**
bocsátása...
folyólag el...
mondotta...
az alispár...
delekek ki...
és így azo...
következm...

— **A Ha**
Szövetség

évi jelenté...
vetség ren...
sági tevék...
kötvekező...
A „Haziny...
vecskéjét...
matta s m...
küldte me...
amivel fő...
kisembere...
téssel meg...
reces nyul...
hegyen, ar...
vásárt tart...
jai kifogás...
ból, amiv...
zését és...
és mintasz...
kat mutat...
Központi v...
friss házin...
kor. 20...
élelmi pia...
termelvén...
dotta. 4. M...
elvállalja...
doán irány...
nyesztőkn...
vidéken 13...
nyultenyés...
irodájá bá...
gál nyulte...
Kelet és a...
igyekszik...
kelt árak...
anyagot, v...
jesen ingy...
dot nyujt...
nos gazda...
zat nélkül...
lök jövede...

— **Dönt**
gyában. A...
legutóbb...
hogy oly...
hajtás ala...
megállapít...
a kötelez...
biztosítási...
életbiztosi...
hajtás ala...
kelteig ma...
csön tel...
esedekess...
részleteke...
elégítési v...
irányuló k...
már esed...
díjrészlete...

— **Dönt**
gyában. A...

legutóbb...
hogy oly...
hajtás ala...
megállapít...
a kötelez...
biztosítási...
életbiztosi...
hajtás ala...
kelteig ma...
csön tel...
esedekess...
részleteke...
elégítési v...
irányuló k...
már esed...
díjrészlete...

— **Fela**
székelyszé...

bevétel 335 K 32 fillér volt, a kiadás 164 K 45 fillér, a tiszta jövedelem 170 K 87 fillér, melyet a „Segítőkönyvtár” céljaira használtak fel. Felülfizettek Rhédei János 2 K, Vajda Lajos 5 K. A szegény gyermekek és a tanítótestület nevében hálásan köszönöm az intézet iránt megnyilvánult nagy érdeklődést. Schiller Irma igazgató.

— **Nyári mulatság.** A székelyudvarhelyi Székely Dalegytet pénteken tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy augusztus 7-én nyári mulatságot rendez.

— **Állategészségügyi rendelete kibocsátása.** Fölmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatba mondotta ki a belügyminiszter, hogy az alispán állategészségügyi rendeletek kibocsátására nem jogosult és így azok megszegése büntetőjogi következményekkel nem járhat.

— **A Hazi nyultenyésztők Országos Szövetsége,** Budapest (Csillaghegy) évi jelentéséből megismertük a Szövetség rendkívül gazdag közgazdasági tevékenységét, amelyből csak a következőket kívánjuk kiemelni: 1. A „Hazinyultenyésztő” című könyvecskéjét 50,000 példányban kinyomatta s minden érdeklődőnek ingyen küldte meg s ezentul is megküldi, amivel főleg a gazdaközöniséget és kisembereket kívánja a nyultenyésztéssel megismertetni. 2. Ötszáz ketreces nyultelepet állított fel Csillaghegyen, ahol állandó nyulkiállítást és vásárt tart fenn a Szövetség és tagjai kifogástalan, egészséges állattal, amivel a tenyészanyag beszerzését és értékesítését könnyíti meg és mintaszerű berendezést és állatot mutat be. 3. A Székelyfőváros Központi vásárcsarnokában állandóan friss házinyulhust árúsít kg.-ként 1 kor. 20 fillérért. Ezzel a főváros élelmi piacát támogatja és a nyultermelvények értékesítését megoldotta. 4. Nyulgereznák kidolgozását elvállalja. 5. Hivatalos lapja állandóan irányítója és tanácsadója a tenyésztőknek. 6. A fővárosban és a vidéken 12 előadást tartott a házinyultenyésztésről. 7. A Szövetség irodája bárkinek felvilágosítással szolgál nyultenyésztési ügyekben. 8. A Kelet és a Balkán piacát biztosítani igyekszik a kivitel céljára. 9. Mérsékelt árakon ad bárkinek tenyésztő anyagot, vagyontalanoknak pedig teljesen ingyen, tehát mindenkinek módot nyújt arra, hogy ezzel a hasznos gazdasági ággal nagyobb áldozat nélkül foglalkozzék s szép melék jövedelemre tegyen szert.

— **Döntvény a végrehajtás tárgyában.** A budapesti királyi ítéltábla legutóbbi döntvényben mondotta ki, hogy oly esetben, amikor a végrehajtás alapjául szolgáló közokiratban megállapított az adósnak az a kötelezettsége, hogy a kölcsön biztosítására a hitelezőnek átadott életbiztosítási kötvény után a végrehajtás alapjául szolgáló közokirat keltéig már esedékessé vált s a kölcsön teljes visszafizetéséig még esedékessé váló életbiztosítási díjrészteteket is köteles fizetni, a kiegészítési végrehajtás csupán az erre irányuló kérvény beadásának napjáig már esedékessé vált életbiztosítási díjrésztetek erejéig rendelkezhető el.

— **Felakasztotta magát.** Kádár Pál székelyszenterzsébeti lakos, aki 53

éves és 6 gyermek apja volt, minap a legsúlyosabb halálra ítélte önmagát. Míg felesége a gyermekekkel a mezőn kapálni volt, addig a szerencsétlen ember saját házának mestergerendájára felakasztotta magát. Felesége hazaérkezvén, azonnal orvos után szaladt, de a sietve jövő Dr Kovács Géza körorvos már a beállott halált konstatálhatta.

— **Rezdikvívül** életrelvő, kipróbált modern intézményt ajánlunk tisztelt olvasóink szíves figyelmébe a Budapest VIII. Főherceg Sándor utca 30-ik száma alatt fennálló Magyar Otthon penzióban. Évek óta általánosan kedvelt, pompásan bevált, családi szálló ez, ahol mérsékelt napi áron, (mindössze három koronáért is és fokozatosan feljebb) teljes ellátáshoz és lakáshoz, szépen butorított külön bejáratos szobákhoz lehet jutni. Vidékiek, akik rövidebb hosszabb időt kívánnak a fővárosban tölteni, szórakozás, vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon barátságos hajlékaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csoporthoz jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak, hivatalnokoknak és más hivatásuaknak még kivételesen kedvezmény jár ki. Iskolák vakációs, tanulmányi kirándulásai számára egyenesen megbeszélhetetlen a Magyar Otthon! Vilamos világítás! Tükrös szekrények!

— **Zsákjelző festék.** Igen egyszerű módon lehet zsákok jelzésére való szép, gyorsan száradó és olcsó festéket előállítani, 250 gr. gyantát és 200 gr. közönséges sellakot oldunk fél liter langyos borszeszben, zárt palackban, 12 óra után. Ezt a lakosok oladtat jól összerázzuk, hozzá keverünk 200 gr. frankfurti feketét és készen van a festék, mely sem vízben, sem olajban nem oldódik. A frankfurti fekete festék helyett, bármely más festéket is vehetünk.

— **Jogi vizsgákra való készülődés megkönnyítése.** Dr Dobó jogi szeminarium Kolozsvárt azok érdekében, akik hátralevő jogi vizsgáikat szeptember hónapban, avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit már most kikölcsönzi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikérdezi. Aki jogvégezett, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészít. Tanrendszert és működését ismertető könyvét „Tájékoztató a jogi szeminariumról” díjmentesen megküldi.

— **„Az üzlet”** nevű kitűnően szerkesztett kereskedelmi szaklap, mely szórakoztatva tanít és tanítva szórakoztat, különösen a reklámra, a kiskereskedelemre, az üzletvezetésre száz meg száz apró fogására oktatja olvasóit, detaillistákká. Erről a lapról tárgyilagosan állapíthatjuk meg, hogy az nélkülözhetetlen segédesszöve minden modern kereskedőnek s viszont a modern kereskedőkről megjegyezhetjük, hogy csak ezeknek van a mai nehéz viszonyok között létjogosultságuk. Érdeklődőknek szívesen küld mutatószámot a kiadóhivatal; Budapest VI. Aradi-u. 8.

— **A magyar újságírás szenzációja!** A Nap a magyar közönség legkedveltebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések hí és

kérlelhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braum Sándor Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Naponként 155 000 példány! Egy szám 2 krajcár. A Nap előfizetési ára: Egy évre 16 K, félévre 8 K, negyedévre 4 K, egy hónapra 1 K 40 fill.

— **Budapesti Hirlap.** Főszerkesztő és lapfőigazgató: Rákosi Jenő. Az ország legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai napilapja. Megjelenik naponta (hétfő kivételével) kora reggel. Előfizetési ára: egy évre 28 K, félévre 14 K, negyedévre 7 K, egy hónapra 2 40 K. Egyes példány ára 10 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII., József-körút 5. sz. Minden ember tudja ebben az országban, hogy a Budapesti Hirlap újságpolitikai magatartásában mint társadalmi, művészi, irodalmi és gazdasági törekvésben a nemzeti irányt követi és csak egy célt ismert és ez az, hogy erős hittel és lankadatlan buzgalommal szolgálja a magyar nemzeti érdeket. Ezért terjed el a Budapesti Hirlap oly nagy mértékben a magyar komoly hazafias körökben és ezért mindenki, aki lelkesen és törekvésben ugyanama vágyakat érzi, mint a Budapesti Hirlap emberei, a Budapesti Hirlapból merít tudást és lelkesedést és a ki csak teheti, a Budapesti Hirlapot járátja házához. A Budapesti Hirlapot haszonnal forgatja kezében a családfő, az asszony és az ifjúság egyaránt. Közleményeit mindig a jó izlés és a becsületes hazafiság diktálja, értekezései mindig kimerítőek és szava hihető, tartalma válogatott és terjedelmes. Minden magyar embernek a figyelmébe ajánljuk a „Budapesti Hirlapot.”

Méhészet.

Teendők kezdő méhészek számára.

A folyó év a méhészet legfőbb hónapjaiban úgy viselkedett, hogy aggodalomba hozta nemcsak a kezdő, hanem a gyakorlott méhészeket is.

Május és június hónapok a méhek legfőbb ideje. E hónapokban nyílik a legtöbb virág s kedvező időjárás esetén a méhek a legjobb és értékeesebb mézet gyűjthetik. Nevezett hónapok a folyó évben a méhészetre nézve semmi jót nem hoztak. Mintha boszut akartak volna állani az oly nagy számban levő, a méhészet iránt lelkesülő kezdő méhészeknek. Talán kiakarták próbálni, hogy csakis azokat engedjék méhészeknek lenni, akik a próbát kiállják.

Ilyen időjárásra gondolni sem lehetett volna. Júniusban here-üldözés, június közepén dér. Ilyent hallani sem lehet.

Üresen maradtak a rajok számára készített kaptárak történetük, hogy üresen maradnak a mézes edények is. A mézpergetőnek vesszük-e ez évben hasznát, azt most nem lehet megállapítani. (Kivétel képez, a hol más időjárás volt, mint nálunk.)

Nagyon kétes dolog, hogy a méhek önként rajzásra gondolnának, s ha esetleg előfordulna, semmi körülmények között egy rajnál többet nem kell engedni; a rajt pedig okvetlenül segélyben kell részesíteni, a mi nemcsak tartalék és mülépből álljon, hanem mézből is.

Az időjárásnak ezen mostohasága felett semmit ne aggódjunk. Viseljük a rosszat is békével, mint a jót. Hiszen nem lesz mindig ily rosszszul. Most már csak azon igyekezzünk, hogy méheink létszáma a lehetőleg ne apadjon és minél jobb állapotban megmaradhassanak. Ha már ennyit megtehetünk, ugy sincs semmi panaszunk. Minden rossz év után jó szokott következni, s az legyen a célunk, hogy a jó év kihasználatlanul ne muljék el.

Szükség esetén az ember minden alkalmat megragad s most a méhészetben is szükség különösen azok-

nak, kiknek méhei nem rajzottak és ohajtáná létszámukat szaporítani. Erre nézve egy könnyű és hasznos elárást ismertetek meg, a melyet ha kellően végezzük, sikerrel jár.

Szép napos időben 10—12 óra között kiszemlélünk egy olyan kaptárt melyben a méhek elfoglalták teljesen az egész 30 keretet. Ezen kaptár ajtaját levesszük, az üvegablakot eltávolítjuk, a kereteket sorrendbe kiszedjük mind addig, míg az anyát megtaláljuk. Amint az anyát megtaláljuk, ugyan azzal a kerettel és rajta ülő méhekkel együtt, egy már előre előkészített üres kaptárba egész a homlokfalig tesszük. (Előzetesen már a kaptárba a fedődeszkák berakandók.) Kivesszük még 3 teljesen, vagy legalább részben befedett fiasításos keretet a rajta ülő méhekkel s ugyan abba a kaptárba, melyben az anyát tettük s ugyan abba a keretsorba egymásután betesszük az alsó keretsort is vagy kiépített, vagy mülépes keretekkel utána rakjuk. A felső sorba (értve a költőtű felsősorát) a fiasításos keretek után két kiépített vagy mülépes, végül két mézes keretet tesszünk, az alsó keretsort is úgy, mint kezdetűk, kiépítjük úgy, hogy 16 keret legyen a kaptárban.

A kiépített kereteknek mindig munkás építményeknek kell lenniök; heresejt építményű keretek nem alkalmasak, de nem is jók.

Mikor így rendbe hoztuk, szóval elvégeztünk mindent úgy, hogy az előbbi kaptárból kiszedett fiasításos lépek helyét kiépített, vagy mülépes keretekkel pótoltuk, mindkét kaptár üvegajtáját és a külső ajtót is reá zártuk, azután egy jó népes kaptárt helyéről egészen új, a méhesbe a lehető legtávolabb helyre s a már ujonnan felszerelt kaptárt az elvett kaptár helyébe tesszük és ezzel már végeztünk s ha jó időjárás esetén az új család elnépesedik, mindig bővítünk két mülépes kerettel míg a kaptár megtelik.

Azon kaptárból, melyből az anyát kivettük, 9-ed napján az összes kereteket kiszedjük és az anyabölcsőket kivágjuk. Csak egyet, a legszebbet és legnagyobbat hagyjuk meg. Ha a mézür Hanemann-rácsossal a költő őről el van különítve és az anya oda nem petézett volt, az anyabölcsők levágása alkalmával a mézürből a keretek kiszedése nem szükséges.

Az ilyen rajjal felszerelt kaptárt szalmakass helyére is állíthatjuk, ha nem rajzott s így dobolás nélkül is megrajoztathatjuk a következő eljárással. Ha szalmakass helyébe akarjuk tenni a kaptárt, egy üres szalmakast hosszában ketté vágunk. Mikor a szalmakass helyéről elvettük és a kaptárt helyébe tettük a szalmakass azon felét, melyen a kijáró vágva volt, a kaptár oldalára helyezük úgy, mintha csak az előbbi szalmakass volna a helyén, így a méhek felrevezettetve, mintha szalmakassba mennének, szépen bemennek a kaptárba.

Pár nap alatt megszoknak és a félkast fennebb emeljük a kaptáron 8-10 c. méterrel kétszer, azután teljesen eltávolíthatjuk.

Székelyszombor, 1910 június 28

Ambros András
méhész.

Takács János

műkösár-fő-mester
Székelyudvarhelyt (Rózsa utca 2 sz.)
Elvállal mindenféle szakmájába tartozó munkálatokat. Utazó kofferek minden alakban. Nádszékek javítása. Husvásárló és ruháskosarak stb. Utazó kosarak és kofferek bérelése. Disztárgyak izléses előállítás. Kétezernél több mintában készít bármilyen igényeknek megfelelő tárgyakat.

A mortizáció tisztviselői kölesön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „**O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége**“.
KOLOZSVÁR
Foronc József-ut 7. a szám.
Válaszbélyeg csatolandó.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagy kereskedők **Medgyes**.
Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitérő sajáttermés és vörös borok.

Butorokat

Balási Mihály épület-asztalosmester
Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt.
készbutor - raktárában
szerezhetünk be a legelőnyösebben. Dús választék van: ebédlő-, háló- és szalonberendezések, hajlított butorok, hintaszékek, irodaberendezések, valamint eszteregályos munkák, függönytartók, fogasok, zongoraszékek stb.-ben. Költségvetésekkel díjmentesen szolgál. Kárpitos munkákat, javításokat, szalonberendezéseket, szobadisztitéseket és butoresomagolást jutányosan teljesít. 9-52.

Nyomdász-

tanulónak 2-4 gimnáziumot, reál- vagy polgári iskolát végzett fiatalokat felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt — havi fizetéssel.

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés ?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindentéle állást

kinál vagy keres,

mindentéle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindentéle butort

kinál vagy keres,

mindentéle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi, mely csak APRÓ költséget bír el, Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányú forgalmát. **Azért ne tessék habozni** s a mikor csak a legesekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

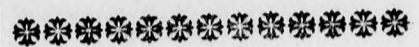
Apró a hirdetés,

apró a költség!

Művelt és okos ember nagy súlyt helyez a fogapolásra, mert annak elhanyagolása nemcsak szépséghibá, hanem egyben undorító szagot ad a lebeletnek. Szakorvosok egyöntetű véleménye szerint a beteg fog további romlását megakadályozza a száj üregét szagtalanítja s a fogakat gyönyörűen fehériti. Sztraka féle.

Menthol fogszippan. Kapható gyógyszerárakban 1 koronáért, 3 darabot bérmentve küld 3 koronáért Sztraka gyógyszerész Mohol. Székelyudvarhelyt kapható Nagysolymossy Koncz Ármin és Solymossy János örökösai gyógyszerárakban.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú díszlevelepapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levelepapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, levelepapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabiroisági, végrehajtói, ügyvédi, lelkesi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és irod.

PAPIROSOK

vonalzott és sima levelepapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, irodéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemez-papírok minden súlyban. Hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszok, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka névjegyárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémről. Bortárcák, pénzes-erszények, okmány és iromanytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, ronditollak, üveg-tollak, tollszárak, díszitollszárak. Író- és feketé, színes és másoló-író- és notes-író- és csavaríró- (crayonok), zsebírónok, csavaríróbetétek, íróvédők, íróhegyezők. Kreták, iskolai, kávéházi és fajtázó kreták, színes kreták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hang-gölgő-sípok és ocarinák. Monogramok fehérnemű és levelepapírjelzésre. Kézi nyomda. Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémről, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár“. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), dárca és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tollitok, itató-deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapcsok stb.